

scénická zatvára 2006

festivalový denník **ČÍSLO 5**

ranný nástup:

L AKO LÁSKA

Od pondelku do nedele. Deň – noc spolu. V jednej redakcii, v jednom stane, v jednom hľadisku. Už sme si na seba zvykli. Nadobúdam taký zvláštny pocit, že sa dokonca začíname mať radi. Všetci. Účastníci, porotcovia, organizátori, naši milí Martinčania a ešte milovanejší Strojáčania (myslím tých z DO Strojár – Petrik, Jurajko, Maťo, Paľko, noční vrátnici, hostesky i hostesi). Keď poviem, že začíname tvoriť jednu veľkú rodinu, bude to znieť sladšie než poľská telenovela M jak Miłośc. Obávam sa však, že na tohtoročnej Žatve všetko sladšie aj je. Pozorujem to hlavne v nočnom stane. Žiaden svár, závišť, nenávisť a nevráživosť. Chlapci z Comedie tancujú s Hviezdoslavovcami, pri hlavnom rozvádzací diskutujú Diskári s profesionálnou martinskou herečkou a riaditeľka festivalu rozdáva úsmevy aj technikom (a to sa stávalo len málokedy!). Dokonca aj predseda vrcholnej odbornej poroty sa na mňa usmial. Dalo mi to síce veľa práce, ale neskonala snaživosť prináša zaslúžené ovocie. Lebo, verte, úsmev na tvári nekompromisného porotcu sa vyvoláva veľmi ťažko. Ale viete, čo je oveľa ťažšie? Zabezpečiť, aby sa aj ostatní usmievali na porotu – teda, aj po vynesení verdiktu o Cene za tvorivý čin roka 2006. Stále mám však pred sebou „obrázky“ z modrého stanu, nádhernú tašku s papagájmi a tri šnúry na Petkovom krku a to ma utvrďuje v tom, že usmievať sa budeme aj naďalej...
-juli-

pochodom vchod:

téma: myslíte si, že dnešné divadlo je stále odvodené od slova „dívať sa“?

DIVÁK BY SE MĚL DÍVAT

Shodou okolností pred pár dny uverejnil české Literární noviny dvoustránkový materiál s názvom Potrebujeme ešte divadlo diváka? Zastánci klasiky i avantgardy tam popisujú svoj vzťah k publiku, performeri se priznávajú, že divák môže byť len „doplňkovým sortimentom“ jejich ambícií, klasici zase, že divák by se měl dívat a proto i sedět na zadku tam, odkud dobře vidí. Ono to totiž jinak ani nejde. Divadlo je skutečně od slova dívati se, neb tato lidská činnost je ve své podstatě tímto slovesem vymezena. I hluchoněmý může mít z divadla zážitek

a dnes se dělá vše i pro to, aby se divadlem těšil i slepý – výtvarníci jsou tomu velmi blízko a výstavy pro slepce nejsou novinkou. Ale vím ještě o jedné možnosti, jak morfologicky analyzovat pojem divadlo. Často se totiž divák dívá a zároveň diví... Sloveso „diviti se“ však poskytuje příležitost jednak se vyslovit s obdivem k hereckému nebo jinému scénickému umění (např. k technickým scénografickým vymoženostem), jednak bývá také k podivu (k divení), co ještě je a jak to je vůbec možné! To když se díváme na divadlo zcela nemožné...
SAŠA GREGAR

ZNAMENÁ DIVADLO DÍVAŤ SA?

Iste, na prvý pohľad je to zrejmé. Etymológia jazyka, ani jeho morfológia nepustí. A legitímna je aj druhá možnosť – súvislosť so slovesom diviť sa. I keď jazykoví puristi tvrdia, že ide o bohemizmus a správny Slováč sa nediví, ale čuduje. (Zabúda sa pritom na existenciu írečitého spojenia div divúci.) Pravdaže, nestačí sa len dívať a ani diviť. Na mnohé televízne programy sa dívame, neprestávajúc sa diviť – ale divadlo to veru nie je. Paradoxne má k nemu bližšie rozhlasová hra, aj keď o dívaní sa tu nemožno hovoriť.

Ten, komu sa vidí spojenie dívania s divadlom primitívne, sa možno poteší definícií, ktorej autorom je Ivo Osolobě: Divadlo je komunikácia komunikáciou o komunikácii. Čo poviete? To je iná káva! Rozmenené na drobné: Divadlo je roz-

hovor – autora s dramaturgom, režiséra s hercami, hercov s divákmi. Podmienkou je, samozrejme, fyzická prítomnosť aktérov. A nejaká forma spoluúčasti. Teda niečo, čo sa odohráva teraz a tu. Problém je v tom, že sa dívanie akosi vytratilo. Možno preto sú niektoré divadelné kreácie, kde sa iba komunikuje komunikáciou o komunikácii vlastne nepozerateľné.

Ako teda odpovedať na úvodnú, priam existencijnú otázku? Dovoľte mi parafrázovať časť slávneho kvízu dvojice L & S:

S: Je divadlo odvodené od slova dívať sa? Áno 3 body, nie 2 body.

L: Koľko bodov mám?

S: Zatiaľ žiaden.

L: Tak áno!

BELO FELIX

Josef Tejkl: Bílí andělé pijí tesavelu, Divadelní soubor Černí šviháci, Kostelec nad Orlicí, Česká republika

na buzerplaci:

BÍLÍ ANDĚLÉ PIJÍ TESAVELU

Že žijeme v časech, kedy sa môže-
me nas... na každom kroku, je vše-
obecne uznávaný „bonmot“. A je preto
celkom prirodzené, ak sa zdroje tohto
nas... stanú témou divadelnej insce-
nácie. Josef Tejkl si stvoril vlastný svet
futbalového mančaftu najnižšej vý-
konnostnej kategórie, v ktorom nechá
fungovať tento nám dôverne známy

marasmus. Stvoril bizarné figúrky a pre
ne sled situácií vo viere, že vďaka svojim
autentickým koreňom bude výsledný
tvar zabávať vďačného diváka. No chyba
lávky. Po prvé, typické figúrky nepretavil
do dramatických postavičiek. Po druhé,
autentické výjavy nepretvaroval do di-
vadelných situácií, pretože im neprípísal
pointy. Po tretie, drsnú jazykovú matériu
neposunul do akejkol'vek štylizovanej
roviny. A tak všetok materiál, ktorý zo-
zbieral vo svojom prostredí a od ktorého
očakával výsledný efekt, mu ostal len v
prvom pláne. Je mi to trochu ľúto, pre-
tože dobrej zábavy nie je ani v divadle
nikdy dost... *OLEG DOUHÝ*

námer – výstrel:

POD PAĽBOU JOSEF TEJKL

režisér Černých švihákov

Boli ste už na Scénickej žatve a aké
sú Vaše dojmy z nej?

Na Scénickej žatve som po prvý raz,
ale mesto Martin poznám. Moje dojmy
sú priaznivé, lebo keď cestujeme na
Hronov, tak tam narazíme sem-tam i na
problémy. Tu to tak nie je, veľmi sa nám
páči ubytovanie, veľmi sa nám páči prí-
stup ľudí k nám, veľmi sa nám páči or-
ganizácia. Je to všetko „tak-nejak“ v po-
koi. Páči sa nám mesto Martin, ako
sa mení, tá pešia zóna je pekná,
kulisy okolo, Fatra... Cítíme sa tu
dobre.

**Napísali ste hru
Bíli andělé pijú
tesavelu, prečo
ste si zvolili tému
„futbal“?**

Chceli sme
urobiť hru, kto-
rá by mala akýsi
presah, niekoľko
plánov, hru, ktorá by sa dotýkala trebárs
toho, čo sa deje v spoločnosti. Téma „fut-
bal“ často divákov rozdelí do niekoľkých
skupín. Prvá skupina divákov to prijme
trebárs v tom prvom pláne, že je to hra
o futbale, ale tá druhá skupina príde na
to, že to nie je len o futbale, ale o niečom
inom a dokonca sa nájdu aj takí diváci,
a tých je úplne najmenej, ktorí pochop-
ia, že ide o nich samých, o nás samých.
A drvivá väčšina sa na tento obrázok po-
tom díva veľmi nerada. Neprijme akosi
to, že je to pohľad do zrkadla.

A nie je to hlavne o vás „chlapoch“?

Myslím si, že nie. Myslím, že tá drs-
ná nota, ktorá zaznieva o
ženách, tak je tam aj o nás.
Ide vlastne o tie dva svety,
čo sa nedokážu dohodnúť.
Chlpská a ženská logika je
akosi nezmerateľná, nedá
sa to dohromady nikdy. Po-
dobne je to aj v politike.

**Nie všetky ženy sú rovna-
ké, niektoré vás vedia po-
chopiť, nemyslíte?**

Viem, sú také, dokonca

mnohé prídu po predstavení a hovoria,
„bolo to tvrdé, ale vzali sme to“ a dokon-
ca niektoré tvrdia, že to bolo poetické,
takže to nás teší najviac.

**V inscenácii ste použili mesto Topolčana,
bol to zámer?**

To mesto je autentické, lebo aj tá
postava Fera Šípoša je autentická, je to
jeden z krížnikov česko-slovenských,
ktorých putuje po Čechách veľa. On
skutočne žije v Kostelci nad Orlicí, ale
pochádza z Topolčan. Nás by naozaj po-
tešilo hrať v Topolčanoch, ale či k tomu
dôjde... Na Slovensko cestujem veľmi
rád, boli sme s inými hrami v Trnave, na
Myjave, teraz sme v Martine. Na Sloven-
sku sa nám veľmi páči a dokonca mám
pocit, že tá naša poetika je tu vnímaná
tak trochu presnejšie. Aj v Čechách je
určitá sorta ľudí, sú tam pravdaže aj
„primadony“ – snobi, ktorí sa s týmto
nestretávajú, ale to nám nevadí. To však
neznamená, že budeme robiť ústretové
divadlo, pre ich „pseudovkus“, to nie, k
tomu sa neuchýlime.

**Všimla som si, že v publiku boli aj deti,
nemyslíte, že to bolo pre ne trochu vul-
gárne?**

Myslím si, že im to neublíži, nebude-
me sa na niečo hrať, na nejakú schová-
vačku. Deti tieto slová dávno poznajú, to
za prvé a za druhé – je tam veľa vulgar-
izmov, ale myslím si, že sú použité tam,
kde treba. My tie vulgarizmy používame
hlavne preto, že sú pravdivé a že sú zo
života. Preto, keby sme to česali, už by to
nebolo ono. *Hana*

Marián Lacko: Drevená krava, Divadelný súbor Alterna Rimavská Sobota

námer – výstrel:

POD PAĽBOU REŽISÉR MARIÁN LACKO

Prečo ste sa rozhodli so súborom spracovať práve túto tematiku?

Má to viacej dôvodov. Jedným z nich je, že sme chceli vzdať úctu Pavlovi Dobšinskému – nášmu rodákovi a najväčšiemu slovenskému rozprávkarovi. Druhý je asi ten, že ja som tento scenár napísal asi pred desiatimi rokmi. To bolo ešte pre detský súbor Zauško. Bolo to viac činoherné, pretože tam bola iba jedna bábka. Scenár bol úspešný, no predstavenie nám až tak nevyšlo. Každý mi však vravel, že ten scenár by sa mohol spracovať nanovo. A tretí bol ten, že ľudí z Alterny – študentov ZUŠ-ky zaujala práca s bábkou, takže už na skúškach sme mali mnohokrát o zábavu postarané, keď skúšali a objavovali, čo všetko sa s nimi dá robiť. Videl som, že ich to baví, a keďže táto generácia Alterny s bábkami ešte nepracovala, tak som si povedal, prečo nie, môžeme to skúsiť. Nakoniec sa tam dostali aj iné bábky, než len marionety.

Sú síce menej akčné, ale zase na druhej strane, boli vhodným doplnením tých humornejších častí.

Aká bola Vaša cesta na Žatvu?

Fyzická cesta bola strastiplná, lebo nám ráno „vybuchol“ autobus a pol dňa sme zháňali nový a ako to už býva, kto ti iný pomôže, ak nie kamarát, ktorý nás sem dopravil. Hoci sme prišli o šesť hodín neskôr, ako sme plánovali, došli sme. Čo sa týka tej druhej cesty cez prehliačky, musím povedať, že do tohto predstavenia priniesli veľa jeho herci. Vložili tam veľa vlastných prvkov pri práci s bábkou. Určite to má mnoho chýb, ale pre mňa je to o to čistejšie, že to nebolo nejaké tvrdé „drilovanie“, ako sa to „má“. Však, koniec-koncov, ani ja to neviem až tak dobre, aby som sa mohol pasovať do roly školiteľa. Toto predstavenie vznikalo prirodzene a ľahko. Zo skúšky na skúšku sa súboru hra páčila čoraz viac. Nakoniec sme do premiéry išli so strachom, pretože sme to hrali aj pre deti a večer pre dospelých a študentov. Na naše prekvapenie mala úspech aj u malých, aj u veľkých. Bolo to dobré zadostučinenie za tú prácu a snahu.

Akým smerom sa bude divadelný súbor Alterna uberať v budúcnosti?

Máme za sebou obdobie štyroch rokov divadla poézie, kde sme si vyskúšali, čo sa dá robiť so slovom, symbolikou. Máme za sebou aj činohru – minulý rok sa Žobráci dostali až na celoslovenskú

prehliadku amatérskych divadiel v Šuranoch. Teraz sme „zabrdli“ do rozprávky s využitím bábok a muzikantov. Bola by škoda nevyužiť to, keď máte v súbore štyroch dobrých muzikantov, ktorí dokonca účinkujú aj vo folkovej kapele MELL. Žánrovo sa to vždy odvíja od toho, kto momentálne v Alterne je. Keďže na vysokú školu nám tento rok odchádza iba jedna herečka, Katka Fabová, viem, aký má súbor potenciál. Tento silný kolektív sa dokáže otvorene porozprávať o tom, čo chce, alebo nechce na budúci rok hrať. Ja ako režisér to neberiem tak, že ja budem rozkazovať a oni počúvať. To nie. Vždy to vychádza z nejakého konsenzu, rozhovoru a radšej sa ja prispôbim, aby sme dosiahli minimálne taký úspech, ako s Drevenou kravou.

-mn-

na buzerplaci:

DREVENÁ KRAVA

Pavol Dobšinský býva spravidla spoľahlivým inšpirátorom divadelných úmyslov. Ponúka totiž dosť zaujímavých tém, ale aj námetov na divadelne vďačné situácie. Marián Lacko si vybral poučný príbeh o tom, ako zdravým rozumom možno poraziť nepriazeň osudu. Na jeho divadelné prerozprávania si zvolil viaceré prostriedkov. Nie všetky sú však dostatočne súrodé. Popri hravejších, ako boli scény pasenia kravičiek, malý zlostný psík, vznik kravy, ale aj pesničky, hravá záměna účinkujúcich v niektorých postavách, komediantské chodúle a podobne, sa v inscenácii ocitá aj dramaticky kon-

traproduktívny rozprávač. Na škodu vecí. Režisér i účinkujúci sú totiž dostatočne disponovaní na to, aby Kubovu cestu za šťastím prerozprávali sledom vtipných dramatických situácií. Rozprávačka totiž vstupuje do deja viac z vôle autora, než pre potrebu divadelného mechanizmu, a tým zákonite narušuje temporytmus predstavenia. Ani hudba nedosahuje hodnoty ostatných zložiek. Ťažko totiž možno zdôvodňovať použitie hudobných motívov z notoricky známych večerníčkov. Tieto citácie konotujú súradnice, ktoré nič nehovoria ani o Dobšinskom, ani o inscenácii.

OLEG DLOUHÝ

J. C. Hronský: Jozef Mak, D. S. Hviezdoslav, Spišská Nová Ves

námer – výstrel: **ODKAZ JOZEFOMU MAKOVIM A JEMU PODOBNÝM: „MUSÍŠ V DRUHEJ TRIDSIATKE ŽAŤ TO, ČO SI V PRVEJ SIAL“**

V každom z nás je aspoň jedno malé tajomstvo. Tajomstvo, do ktorého sa dá vojsť, keď sfúkame v dome posledné svetlo, aby sme v sebe zapálili stovky iných, čo za nás sny rozžiarila. Tie moje rozžiaril Mak. Priznám sa, že pred Hviezdoslavovcov som predstavovala s malou dušičkou, či tento môj projekt príjmu. Uvedomovala som si aj to, že dnes si radšej divák príde do divadla oddýchnuť a pobaviť sa. No toto dielo J. C. Hronského cezo mňa nemohlo prejsť len ako hromozvodom. Zanechalo svetielko, ktoré ma rozžiarilo – hovorí v bulletine k predstaveniu režisérka Iva Liptáková.

Divadelný súbor Hviezdoslav so 122. premiérou vstúpil už do svojej 73. sezóny. Od roku 1933 sa v ňom vystriedalo úctyhodných 440 účinkujúcich. A verte – neverte, odohrali 1100 predstavení. Informácia hovorí, že Hviezdoslavovci vystupujú na profesionálnej scéne Spišského divadla. A ešte čosi. Znie to čudne, ale tomuto divadelnému súboru kralujú Liptákovci. V dráme Jozef Mak sa vystriedali hneď traja – a všetko dámy. Magdalénka Liptáková stelesnila postavu Evy Makovej, Anetka Liptáková hlavnú postavu Marušky a Ivka Liptáková sa postarala o to ostatné – teda réžiu. Rodenou Spiššiacou je iba pani režisérka. Anetka pochádza z južnej zeme, z Levíc. Ako dvadsaťročná sa sťahovala na Spiš.

Prečo práve Jozef Cíger Hronský a jeho dielo Jozef Mak? Nechajme rozprávať samotnú režisérku: „Nechcem sa donekonečna opakovať, ale prišlo to naraz. Takto nejako som to cítila. Možno každá žena má kúsok Maruše a July v sebe. A možno som sa v tomto predstavení hľadala sama. Omáčky o úžasnom diele Jozefa Cígera Hronského som omieľala nespočetnekrát.“ Kedy v Liptákovskej srdci skrsla myšlienka, že práve tento autor a táto hra? „Bolo to dávnejšie. Zrelo to vo mne. Hľadala som isté výrazové prostriedky, hlavne cez symboliku. S tým som sa trápila dlho a sama.“ S drámou triumfovala na niekoľkých prehliadkach. Čo možno očakávať od skvelej režisérky v budúcnosti? „Sú to predovšetkým oslavy 75. výročia vzniku divadelného súboru Hviezdoslav. Súbor si žiada klasiku, ale priznávam sa, že mne sa zažiadalo „inej chuti“. Ak teda kolegovia pôjdu do boja so mnou, klasiku odložím na iný termín. Nič bližšie neprezradím. A teším sa...“

Hlavná predstaviteľka Maruše Anetka Liptáková (27 rokov) nestihla „zhodiť“ kostým a už musela opäť cupkať na javisko. Nie zopakovať rolu, ale prezradiť, ako

bola spokojná so svojim výkonom: „Hovorí sa, že všetko zlé je na niečo dobré. A práve to, že isté veci som ťahala z reálneho života a dosť dlho som sa s postavou Maruše pasovala, napokon som si povedala, že to nechám voľne plynúť. Pani režisérke som veľmi povďačná, že mi vybrala nádhernú postavu. Nemám pocit, že Maruša je iba negatívna postava. Hrala sa mi fantasticky. Prešla som takou škálou emócií, že som si postavu vychutnala.“ Myslí si Anetka Liptáková, že podobný dej sa odohráva aj v súčasnom živote? „Ťažko povedať. Každý, kto v sále sedel, si z postáv niečo vzal.“ Dodáť snáď treba, že Anetka sa na ďalšiu sezónu a novú hru veľmi teší „S režisérkou Ivkou Liptákovou sa mi spolupracuje veľmi dobre. Musím sa priznať, že sme zladené na jednu vlnovú dĺžku – a to je fajn. Obe si nás trochu pletú, pretože máme rovnaké priezviská. Ale je to iba slovný klam.“ -mp-

na buzerplaci:

PRÍLIŠ PESTRÝ A JEDNOTVÁRNY JOZEF MAK

Divadelný súbor Hviezdoslav zo Spišskej Novej Vsi sa spolu s režisérkou Ivetou Liptákovou podujal k počinu, na ktorý bohužiaľ nemajú odvahu alebo chuť ani slovenské profesionálne divadlá. Táto iniciatíva je nesmierne chvályhodná a svedčí o dramaturgickej zrelosti a cennej ambícii súboru. Javiskový Jozef Mak znamená nielen prínos dramaturgický, ale dokáže výrazne posunúť aj herecký súbor a umožní mu pracovať s novými výrazovými prostriedkami. Previesť do javiskovej podoby román Jozefa Cígera Hronského Jozef Mak znamená zaujať k nemu jasný inscenačný postoj. Jana Liptáková zvolila javiskovú reflexiu románového diela. Postoj je to úplne legitímny a režiséri ako Krystian Lupa či Frank Castorf podobným spôsobom dokázali uchopiť veľké románové

ve či filozofické diela (Dostojevského Besy či dokonca Nietzscheho Zarathustru), a previesť ich do javiskovo pútavých a navyše formálne novátorských inscenácií. Problémom novoveskej inscenácie je v prvom rade štýlová nerozhodnosť, presnejšie štýlová rozháranosť. Réžia a dramaturgia veľkého románu na priestore 90 minút vybrala z predlohy sujetové i nesujetové prvky a rozvíjala ich v javiskovej akcii. Navyše, rozličnými režijnými prístupmi – raz v štýle psychologického realizmu (smrť July), inokedy v expresionistickej skratke (brutálna hádka Jana a Maruše), komediálneho slapsticku (uhorský žandár), symbolistického výtvarného divadla (smrť postáv a odchody za scénu)... Režijný zámer je napĺňaný skvelými hercami, ktorí dokážu situácie uhrať ako treba. Napriek tomu sa

divák v deji stráca – za čo môže neodvodnená pestrosť použitých štýlov. Proti tejto pestrosti paradoxne stojí obsahová monotónnosť. V inscenácii sa vršia nešťastné okamihy života Jozefa Maku ale bez toho, aby – ako tomu je v románe – bola javiskovo stvárnená postupujúca autorova existenciálna reflexia hlavného hrdinu, ktorá smeruje k dokonale očistnému nahliadnutiu Makovho života v stručnom „koáne“ (známe „človek milión“). Dobré prevedenie tohto procesu zakódovaného v tele románu na javisko, by zaručene prinieslo divákovi katarzný efekt. Ale nie je to márný pokus. Možno sa súbor k predlohe ešte niekedy rozhodne vrátiť a tento pokus bude dôležitou časťou procesu hľadania ideálneho javiskového tvaru. JÁN ŠIMKO

Peter Luptovský: Bajaja, Detský divadelný súbor Zrkadlo, Kremnica

námer – výstrel:

POD PAĽBOU REŽISÉR PETER LUPTOVSKÝ

Nacvičili ste rozprávku princ Bajaja. Môžete nám opísať, ako ste danú tému spracovali a ako sa Vám pracovalo s deťmi?

Ide o starého, dobrého Bajaju, i keď tento náš, ako si mohli diváci všimnúť, je dosť prepísaný. Prepísal som ho pred dvoma rokmi, a viac-menej to bolo robené pre dospelý súbor – dospelí hrajú deťom. Dokonca som mal zámer, aby to hrala jedna herečka, ale ako vidíte, nakoniec to skončilo pri deťoch. Ide tu o taký detský experiment. V tom príbehu je vlastne zachovaná len kostra, okolo ktorej sa to všetko točí.

Venujete sa skôr dospelým, alebo preferujete prácu s detským súborom?

Rok a pol vyučujem na Základnej umeleckej škole v Kremnici, to boli prvé deti, ktoré som dostal na starosť, niektoré ešte nikdy nestáli na javisku. Je to veľmi mladý súbor, má ledva štyri roky a systematicky pracuje dva roky. Okrem toho pracujem s dospelými, po minulé roky som pracoval aj s postihnutými deťmi. Takže, keď to zhrniem, pracujem s deťmi aj dospelými.

Nie ste nováčikom na Scénickej žatve, zúčastňujete sa na nej súťažne i nesúťažne. Môžete porovnať jej jednotlivé ročníky?

Tento ročník myslím nejako „nevytrča“, tie predstavenia sú podľa mňa priemerné. Čo sa týka organizačných vecí, nestretol som sa s problémami. Možno trochu Festivalový stan – myslím si, že v tom stane je to dosť nekultúrne. Hovorím to už asi tretí rok, proste, nepáči sa mi v stane. Niektorí ľudia si myslia, že sú na stanici, aj sa tak správajú. Viac sa mi to páčilo vo vestibule DO Strojár, kam prišli len naši ľudia. Minimálne by stálo za úvahy, či to nevrátiť naspäť. –juli-

na buzerplaci:

PRINC BAJAJA

Vinscenácii českej rozprávky o princovi Bajajovi sme sa dnes na javisku popri detských hercoch ocitli aj my, diváci. Režisér a upravovateľ Peter Luptovský so súborom ZRKADLO pri ZUŠ J. L. Bellu z Kremnice sa rozhodli inscenovať tento známy príbeh v aréne – takže Bajajovi zovretému zo všetkých strán sústrednými kruhmi divákov neostávalo nič iné, ako stať sa hrdinom (možno proti svojej vôli). Texty rozprávača i repliky jednotlivých postáv sú rozhodene ako by náhodne medzi všetky deti, takže sa niekedy zdvojujú, navzájom komentujú, alebo ironizujú. S veľkou dávkou humoru, recesie a nefalšovanej radosti.

Nenájde tu síce konflikt v jeho dramatickom význame, ale akési prekážky medzi chlapcami a dievčatami, z ktorých sa niektorí možno ešte hrajú po-

tajomky s bábikami, ale iní sú už na prahu dospelosti. Vzťahy medzi postavami vzhľadom na ich zmnožovanie vlastne ani nemôžu existovať, nahrádzajú ich však vtipné glosy a slovné hračky. Túto skladačku drží pevne pokope a súčasne štruktúruje a rytmizuje veľmi dobrá pôvodná naživo interpretovaná hudba. Má divadelné kvality: komentuje dianie na javisku, umocňuje ho, dokonca v nevyhnutnej scéne „vznania lásky“ vracia všetko do polohy hry a vzájomného prekárania.

Myslím si, že práve jednoduchá štruktúra a pevne fixovaná hudobná zložka pomohli udržať inscenáciu v tvare veľmi podobnému tomu z celoštátnej prehliadky v Šali. Aj keď sa plávaniu v textoch nevyhli ani Kremničania.

BELO FELIX

na buzerplaci:

TAJEMSTVÍ POKLADU

Tajomstvo starého kufra, DS SME! Pri ZŠ pre sluchovo postihnutých, Lučenec
Valéria Sinčáková: O poklade, ZŠ Ruskov

Je sobota a konečne sluníčko nad Martinom. Väčšina súťažných predstavení o tvorivý počín roku je za námi, včetně vzrušených hodnocení oficiálných i neoficiálných. Dětská představení sobotního odpoledne se jakoby do sumy oceňova-

ných nevešla, ani rozborový seminář na ně nečeká. Ale bez ohledu na to se nikdo nemračí a z temného jevištního prostoru divadelního studia září sluníčko: děti se sluchovým postižením (Soubor SME! z Lučence) hrají Tajemství kufra půvabně, pře svou indispozici komunikují mezi sebou i s námi způsobem, který je jim vlastní, srozumitelně a radostně, reagují na vnější podněty a dokonce zdá se i na hudbu, je vidět, že je vystoupení vzrušuje a baví.

Po krátké pauzičce podlahu jeviště vyplňují (doslova) děti z Ruskova příjemnou adaptací španělské pohádky O pokladu. Kromě dovedností a upřímného projevu lze ocenit i princip spojení malých začínajících dětí s dvěma dospělejšími protagonisty, kolem nichž se dětský projev stmeluje, spojuje. Vzniká dokonce jakési „mezigenerační napětí“, ale především je patrná laskavá souhra, která dětem otevírá cestu k divadelnímu projevu a určitě k budoucí lásce k divadlu.

SAŠA GREGAR

Peter Hudák: Deň Atalaka, Detské divadelné štúdio Ochotníček, Púchov

námer – výstrel:

POD PAĽBOU REŽISÉR PETER HUDÁK

Prečo ste sa rozhodli so súborom spracovať práve túto tematiku?

Sedem alebo osem rokov mapujeme rozprávky z celého sveta. Začali sme so slovenskými, a postupom času sme sa cez ruské rozprávky dopracovali až do Ameriky. Fascinovala nás indiánska kultúra, ktorá je jedinečná a iná ako tá naša, európska. Skúmali sme, ako vznikla, aká bola a aj prečo zanikla. Bolo zaujímavé sledovať, ako Indiáni tvorili príbehy, aké boli ich zvyky, ako fungovala tá komunita. Človek je človekom, či je Američan, Rus alebo Slovák. Chceli sme predstaviť indiánsku kultúru.

Aká bola Vaša cesta na Žatvu?

Pokiaľ ide o postup na SŽ – detské súbory absolvujú cestu cez regionálne súťaže, krajské, až na celoslovenskú – do Šale.

na buzerplaci:

DEŇ PO...

Detské divadlo sa stalo – a nie náhodou – pevnou súčasťou slovenského neprofesionálneho divadla a už roky dopĺňa jeho pestrofarebný obraz. Pri všetkých podobnostiach, ktoré detské divadlo spája so všetkými ostatnými druhmi, má svoje špecifiká. Predovšetkým, je oveľa viac ako ostatné zamerané dovnútra, že akcentuje ciele formujúce dieťa prinajmenšom rovnako, ako ciele smerujúce k formovaniu inscenačného tvaru.

A druhé špecifikum je výrazná procesualnosť detského divadla. Pokiaľ je ambíciou režiséra divadla dospelých vytvoriť definitívny javiskový tvar a na skúškach ho zafixovať tak, aby predstavenie takmer bez zmeny fungovalo určitý čas, potom režisér detského divadla musí hľadať hranicu medzi nutnosťou takejto fixácie a prirodzenou túžbou detí po hre, vymýšľaní, improvizácii. Odmenou za takýto prístup je neobyčajná uvoľnenosť, autenticita a tvorivosť detí, „trestom“ nevypočítateľnosť výsledku, takže každé predstavenie je vlastne iné. Ak si uvedomíme, že vrcholná prehliadka detskej divadelnej tvorivosti je na prelome mája a júna a že nasledujú dva mesiace prázdnin, je takmer nemožné

Ak myslíte na prácu so súborom – v súbore sme začínali s výberom rozprávok, pretože v tejto hre sú spracované až štyri. Prešli sme cez etudy a bolo tam mnoho materiálu, ktorý sa do finálnej formy ani nedostal. Zaoberali sme sa vyjadrovaním, či už sa to týkalo pohybu, alebo zvuku.

Ako sa Vám pracuje s detským súborom, a vôbec s deťmi?

Je to o procese tvorenia. Deti sa učia vytvárať si vzťahy, či už medzi sebou, alebo je to vzťah k prírode, k umeniu. Vytvárajú si určité hodnoty. Už 16 rokov pracujem s detskými súbormi. Pracoval som aj s dospelými, ale

najmä s bábkami. S deťmi je to iné, ako s dospelými. Popri nich som rástol aj ja, či už autorsky alebo inak. Deti sú ústretivejšie, úprimnejšie a oveľa kritickejšie aj k vašim chybám. Nie sú také vypočítavé ako dospelí. Je dôležité klásť dôraz na výchovu detí, pretože je to naša budúcnosť.

-mn-

udržať inscenáciu v tvare, v akom bola do Martina nominovaná. Rovnako je problematické motivovať deti, aby na spoločnom diele ďalej pracovali. Ich divadlo je pre ne už minulosť, veď to bolo tak dávno – už v minulom školskom roku.

S týmito úskaliaми, pravdaže, tvorcovia detského divadla počítajú a výnimkou nie je ani skúsený autor, režisér, výtvarník Peter Hudák, ktorý na Scénickú žatvu spolu s púchovským Ochotníčkom priniesol scénické spracovanie indiánskych rozprávok a mýtov Deň Atalaka. Jeho príbeh začína akýmisi pohybovými klipmi znázorňujúcimi súčasnú Ameriku, kde nad hemžením ľudí stoicky bdie Socha slobody. Strihom sa ocitneme v hlbokéj minulosti a sme svedkami indiánskej verzie vzniku sveta, ale aj konfrontácie rôzneho poňatia statočnosti, čestnosti, otvorenosti. Keď by mal nasledovať happyend, je tu opäť premena, a všetko sa pripravuje na novú potopu, ale aj na nový začiatok... Ochotníček tu demonštruje všetko, čím je detské divadlo charakteristické: otvorenú scéno-

grafiu, keď sa všetko na scéne vytvára z detských tiel, chór v úlohe komentátora, z ktorého na chvíľu vystupujú sólisti, aby sa doňho opäť vrátili, multiplikovanie postáv, ale aj príbeh s nevyhnutným etickým posolstvom. Pravdaže, množstvo účinkujúcich (takmer 30) prinútilo režiséra aranžovať jednotlivé skupiny, rôznym spôsobom ich preskupovať, meniť ich funkcie. A práve tu sa inscenácia akoby rozglejila, obrazy sa rozmazali, gestá stratili presnosť, deti už neboli vo svojich rolách tak bezprostredné a pravdivé zároveň.

Napriek tomu, že Púchovčania hrali svoj opus akoby deň po..., osviežili paletu Scénickej žatvy nefalšovanou radosťou z hry, stotožnením sa s posolstvom starých indiánskych mýtov, ktoré napriek svojmu úctyhodnému veku môžu mnohé povedať aj nám.

BELO FELIX

Zuzana Kotyrová: Zas pôjdeme do kúta, Dramatický odbor Stružielka, Čadca

NEPÔJDEŠ DO KÚTA!

Milá Livka Melicherová z dramatického odboru STRUŽIELKA v Čadci!
Chcem Ti hneď na začiatku povedať,

že som spolu s ostatnými ujami a tetami pozorne sledoval, ako si zničila svoje nové tričko, ako si znehodnotila tie milé plyšáčky – psíčka a mačičku a nešetne takmer utopila nič netušiaceho macka. A to nehovorím o tom, že tety upratovačky museli žehličkami sušiť koberec na javisku štúdia SKD, aby sa tam mohlo večer hrať divadlo.

Robila si to však s tak úprimnou snahou a toľkým nasadením, že sa na Teba nehneváme a nejakú to vybavíme aj s pani režisérkou Zuzanou Kotyrovou a poprosíme ju, aby Ti nejaké nové tričko kúpila. A nehnevá sa na Teba ani teta Mária Rázusová-Martáková, veď si svoju hru Zas pôjdeme do kúta postavila na jej nezabudnuteľnej knižke Môj macík.

Milá Lívia, neboj sa! Nepôjdeš do kúta.

UJO BELO FELIX

ZARIADIL TO MÔJ MACÍK

Pre režisérku Zuzanu Kotyrovú a jej šesťročnú herečku Líviu Melicherovú je účasť na Scénickej žatve odmenou. „Na jednej strane je to pochvala za doterajšiu prácu, na strane druhej posunutie sa dopredu. Povedala by som, že ide o akési relaxačné nadýchnutie sa festivalovou atmosférou,“ potvrdila nám Zuzana Kotyrová. Dramatický odbor Stružielka pri Kysuckom osvetovom stredisku v Čadci navštevuje približne tridsať detí s rôznym postihnutím. Patrí medzi ne aj malá Lívia, ktorá je men-

tálne i fyzicky disponovaná, interne bojuje s ťažkou chorobou... Malé a chutné dievčatko sa predstavilo divadelnou miniatúrou Zas pôjdeme do kúta. Stružielku začala navštevovať iba vlni. „Pri rôznych hrách a improvizáciách sa prejavila ako veľmi čulá, tvorivá, nápaditá a hravá,“ hovorí o malej divadelníčke Zuzana Kotyrová. „Pri jednom stretnutí mi prezradila titul jej najobľúbenejšej knižky – Môj macík. To ma podnietilo vytvoriť predstavenie, v ktorom sa hrá podľa motívu z tejto knižky.“ -mp-

TAJOMSTVO DETÍ Z LUČENCA

Tajomstvo starého kufra, DS SME!
Pri ZŠ pre sluchovo postihnutých,
Lučenec

Ďalším mládežníckym zástupcom na tohtoročnej Scénickej žatve bol Det'ský divadelný súbor SME. Reprezentovali ho žiaci zo Základnej školy internátnej slu-

chovo postihnutých v Lučenci. Čo pre nich možnosť vystúpiť na Scénickej žatve znamenala? „Scénická žatva je najvyššou divadelnou prehliadkou na Slovensku,“ hovorí režisérka Dušana Nôtová. „Preto účinkovať na takomto festivale pre nás znamená veľmi veľa.“ Dušanu dopĺňa choreograf Peter Vrto: „Predstavili sme sa scénickou miniatúrou pod názvom Tajomstvo starého kufra. Ide o tajomstvo, ktoré sa skrýva v starom cestovnom kufri. Hrou sme chceli poukázať na klasické a bežné vzťahy medzi chlapcami, dievčatami, zapáračky medzi nimi. Všetci máme svoje tajomstvá a práve o nich Tajomstvo starého kufra je.“ Peter Vrto zastupuje v súbore skupinu sluchovo postihnutých. Sám nepočuje a musel sa učiť rozprávať. Napriek tomu si divadlo zamiloval a chce sa mu venovať aj v budúcnosti. Na jeho adresu treba poznamenať, že je absolventom JAMU, pracuje v profesionálnom divadle a externe pomáha v škole pre sluchovo postihnuté detičky.

Súbor SME založila roku 1991 pani učiteľka Jolanka Bandžuchová. Momentálne pracuje pod novým vedením Nôtová – Vrto. Deti sa učia vnímať divadlo v dvoch skupinách – do desať a od desať do pätnásť rokov. Ako sa dvojici darí hľadať talenty? Dušana Nôtová: „Sluchovo a rečovo hendikepované deti majú svoje talenty, danosti. Počas vyučovania sme spozorovali, že niektoré z nich prejavujú záujem o pantomímu. Využili sme to. Ide o príjemnú prácu, veď najmladšia generácia je naša budúcnosť. Na dôvažok si myslím, že aj sobotné publikum zistilo, že postihnutá mládež môže byť kreatívna.“ -mp-

POROZUMENIE AKO POKLAD

Valéria Sinčáková: O poklade, ZŠ Ruskov

Jednodňový pobyt v Martine úspešne absolvovali členovia Detského divadelného súboru Regetka z Ruskova pri Košiciach. Súbor existuje už ôsmy rok. „Za toto obdobie sme toho preskákali až – až. Päťkrát sme absolvovali prehliadku v Šali, ďalšiu v Michalovciach,“ rozvíja niť rozhovoru pani Valéria. V súbore pracujú deti vo veku od šiestich do pätnásť rokov. Valéria Siničáková je režisérkou, dramaturgičkou a scénografkou v jednej osobe. Okrem toho učí na miestnej základnej škole, a tak núdzu o talenty rozhodne nemá. „Na začiatku školského roku sa v triede opýtam, kto chce hrať v školskom divadielku. Zdvihnuté ruky reprezentujú skutočných záujemcov. A ja im

všetkým ponúknem príležitosť.“ Vystúpenie na Scénickej žatve bol pre ňu snom, ktorý sa splnil. „Na prehliadke Zlatá priadka v Šali sme skončili až na treťom mieste, preto ma nominácia do nesúťažného podujatia prekvapila. Keď sme sa dozvedeli o účinkovaní v Scénickej žatve, boli sme prekvapení a šťastní,“ hovorí Valéria Siničáková. Regetka sa tak na vrcholný festival ochotníckych divadiel dostala vôbec po prvýkrát. A ako vidia v súbore budúcnosť? „Rozhodla som sa, že do novej sezóny pripravím pekné divadielko s rómami deťmi. Raz som už takýto projekt vymyslela, zažila a viem, že aj rómske deti chcú stáť na divadelných doskách.“ -mp-

námer – výstrel:

NEMECKO I GULAG V JEDNOM PRÍBEHU

Baletka za ostnatým drôtom, Dokumentartheater Ost-Arbeiter, Berlin, Nemecko

Na jar roku 2002 režisérka, tanečníčka a herečka Marina Schubarth počas svojej cesty po Ukrajine a Rusku stretla niekdajšiu zajatkyňu z tábora nútených prác Allu Rubinskaju. Obe tanečnice našli spoločnú niť a vzniklo tanečné dielo, ktoré sa dostalo do repertoáru berlínskeho divadla. Práve s týmto kontroverzným dielom absolvovali európsku i zámorskú šnúru. V Kanade dokonca „narazili“ na agentúru, ktorá im sprostredkovala cestičku k nám. Manažérka a speváčka súboru Katarína Göbell: „Účasť na tanečnom festivalu v Kanade spojila berlínsky súbor s kultúrnou organizáciou, ktorá poskytla kontakt na manažment Scénickej žatvy. Nasledovala korešpondencia, a napokon i pozvanie do Martina.

Na doskách martinského Slovenského komorného divadla sa teda predstavili členovia – tanečníci Dokumentartheater Ost-Arbeiter z Berlína v skutočnom príbehu o tanečnici, ktorá počas druhej svetovej vojny slúžila a pracovala v Nemecku. Na rôznych reprezentačných a propagačných podujatiach musela tančovať pre nemecké velenie. Po vojne ju zajali a opäť odviezli do zajatia. Ako nemeckú kolaborantku ju Stalinovci umiestnili do gulagu ďaleko na Sibír. V tanečnej kreácii sa publikum dozvedelo, že vo vyhnanstve bol život neznesiteľný. Väzni pracovali aj v mínus tridsať stupňovom mraze. Príbeh je aj o tom, ako tanečnica počas jarných prác na poli našla malý kvietok, ktorý odtrhla a priplala si ho

do vlasov. Táto kvetinka jej aspoň na čas dala zabudnúť na útrapy tábora. „Idea príbehu má aktuálne pozadie. Stred a východ Európy je stále pod dopadom socializmu i nacizmu. Nesmieme na to zabúdať. Na druhej strane aj v takýchto ťažkých režimoch sa rodili zaujímavé a krásne príbehy,“ dodala Katarína Göbell. V berlínskom divadelnom súbore hrajú mladí ľudia z viac ako ôsmich národov. Väčšina z nich sú amatéri. Poľskí, ruskí a nemeckí mládežníci jednoduchými prostriedkami napínajú drôt medzi minulosťou a prítomnosťou. Ost-Arbeiter nie je iba podporovateľom tanečného divadla, ale pôsobí ako dobročinná organizácia. Pomáha ľuďom z Východu uplatniť sa v Nemecku, to znamená, sprostredkovať ich pobyt a prácu, hradí im výdavky na stravu a ošatenie. Tanečný príbeh bol napokon zaujímavou výpoveďou, že historické udalosti môžu byť živé aj po vyše šesťdesiatich rokoch.

-mp-

na buzerplaci:

BALETKA

Návraty do minulosti sú potrebné, pretože dokážu byť zaujímavé a poučné. Aj pre divadlo vedia dávne príbehy ponúknuť zaujímavú matériu na súčasnú výpoveď. Projekt herečky a režisérky Mariany Schubarth o osudoch Ally Rubinskej nesie v sebe hneď niekoľko suggestívnych a apelatívnych rovín. Dominantnou je pripomenutie krutosti dvoch zvrátených režimov minulého storočia, ktoré vedeli zomlieť človeka. Súbežne s touto témou však berlínski divadelníci rozohrávajú aj intímnu výpoveď o túžbe po umeleckej seberealizácii, ktorá dodáva obeti zvráteného násillia večnú energiu nepoddať sa a prežiť. Spoveď ženy – obeť nezmyselného osudu – rozohrávajú dve interpretky. Herečka chladným, racionálnym, pritom vnútorne emotívnym spôsobom prerozprávala životné osudy hrdinky, súbežne s tým tanečnica viacerými pohybovými kreáciami dokreslovala vnútorný svet hrdinky. Tento komorný projekt v programe 84. ročníka SŽ zarezonoval výnimočnou atmosférou, náladou i posolstvom.

OLEG DLOUHÝ

námer – výstrel:

POD PAĽBOU HEREČKA VĚRA FARDOVÁ

Světáci, Divadelný súbor Lojza pri DD, Odry, Česká republika

Prečo ste sa rozhodli so súborom spracovať práve túto tematiku?

Náš súbor, ktorý funguje už tridsať tri rokov a na svojich pleciach má už okolo devätnásť predstavení, sa rokmi a skúsenosťami presvedčil o tom, že mu najviac vyhovuje žáner veselohry, v ktorom sa najlepšie cíti. Ponímame to až muzikálovo, v čom sa tiež cítime veľmi dobre. Myslím si, že tento žáner nás neopustí, však napokon, aj v minulosti sme hrávali tituly ako Niekto to rád horúce či Strakonický gajdoš, čiže aj v

nasledujúcich rokoch sa mu budeme naplno venovať.

Aká bola Vaša cesta na Žatvu?

Cesta bola úžasná. Prišlo nám počasie, a vôbec, aj ten vjazd do Slovenskej republiky bol pre nás skvelý, pretože krajina a tiež i samotný Martin nás vrúcne vítali. Nám sa slovenská reč a ľudia strašne páčia, hoci sme ako súbor prvýkrát za hranicami – v tejto našej bývalej spoločnej republike.

Ako sa Vám dosiaľ Žatva páči?

Páči sa nám veľmi, ale až tak to zhodnotiť nemôžem, pretože sme včera hneď po príjazde utekali na večerné predstavenie ZOO. Veľmi sa nám páčilo – najmä herecké výkony, ktoré boli na profesionálnej úrovni. Ďalšie predstavenia už asi nebudeme vidieť, ale niektorí moji kolegovia videli dnes rozprávku, ktorá sa im tiež veľmi páčila. Je úžasné, ako je to tu zorganizované a ako sa o nás staráte. Uvidíme, čo na nás povedia diváci.

MICHAL NEWHAUS

ZÁVEREČNÉ SLOVO POROTY

Žatva je vždy taká, aká je úroda. Vychádzajúc z tohto konštatovania, martinský festival 2006 je dosť verným zrkadlom stavu neprofesionálneho divadelníctva na Slovensku. Môžeme to tvrdiť nielen na základe poznania festivalovej kolekcie inscenácií, ale aj preto, že poznáme krajské i celoslovenské prehliadky, ktoré určili výber na Scénickú žatvu. Pravdaže, to zrkadlo nikdy nebude stopercentné, ale to, čo sa v ňom zrkadlí je prinajmenšom obrazom tendencií a základných hodnôt.

Doba, ktorú žijeme, neoplyva vyznávaním hodnôt. Svet sa rapídne materializuje, konzum vládne nad všetkým. O to je zaujímavejšie, že ochotnícke divadlo si túto tendenciu všíma a zaujíma k nej stanovisko. Jednak akýmsi návratom k moralizátorstvu, najmä v záverečnom vyústení inscenácií, a jednak vyjadrením kritického vzťahu. Mohli by sme to nazvať aj úsilím byť aktuálny, nadviazať dialóg so svojim publikom. Pričom sa to deje vlastnou tvorbou a aj novým čítaním klasických textov. Či už hrami, alebo dramatickými adaptáciami prózy. Prítomná je aj ambícia reflektovať národnú minulosť, nie však v dejepisno-faktografickom slova zmysle, ale hľadáním koreňov a vynášaním do svetla reflektorov univerzálne humánne problémy. Slovom, obsiahnuť človeka v spoločnosti, v súkolí času, v zápase o svoju identitu. Takými inscenáciami bola Zem z Kysáča, Dedičstvo z Rimavskej Píly, Jozef Mak súboru zo Spišskej Novej Vsi, ba aj trochu surrealistická Padesátka trnavského DISK-u. V modernom háve aj Albeeho ZOO divadla Commedia z Popradu. Je prirodzené, že veľké ambície prinášajú aj celý rad tvorivých problémov i nedokonalostí. Nie často sa v minulosti prejavil tak výrazne rozpor medzi náročnosťou režijno-dramaturgickej koncepcie a herectva. To sa prihodilo súborom z Rimavskej Píly, z Kysáča a opačná situácia vznikla v inscenáciách, ktoré mali silné herectvo a režijné vedenie síce ambiciózne, ale nie dosť presné a

dôkladné. To je príklad Druhej smrti Jany z Arcu Celkom malého divadla z Levíc, popradskej inscenácie Albeeho hry, spišskonovoveskej adaptácie Hronského románu Jozef Mak. Ak by sme mali lakonicky pomenovať ústredný problém inscenácií Scénickej žatvy 2006, tak je to vnútorná nerovnováha všetkých zložiek javiskovej syntézy. A ešte pohyb od konkretizácie a vecnosti k formalizácii a symbolizácii vyjadrovacích prostriedkov.

Detské divadlo a divadlo hrané pre deti na tohoročnom festivale iba potvrdilo už dávnejšie dosiahnuté méty, spôsoby scénovania a metódy prípravy inscenácie. Prenikavý, novátorský výsledok sme nezaznamenali.

Žánrovým, tematickým i druhovým obohatením festivalu boli aj hosťujúce súbory z Českej republiky, Nemecka a Maďarska.

Porota však nerada konštatuje, že diskusné fóra, teda miesta, kde bol priestor pre analýzy inscenácií sa dostatočne nevyužil. Panuje ostych, aj malá účasť. Chýbali na nich napríklad tí, ktorí metodicky orientujú ochotnícke divadlo v krajoch a okresoch i tí, ktorí sa síce so súborom na vrcholný festival nedostali, ale mali by sledovať prácu kolegov pre poučenie už pre blízku budúcnosť. Vieme, že dôvodov je veľa, že podmienky sú nepriaznivé, ale nevyužiť potenciál Scénickej žatvy je vari naozaj hriech. Teda:

„Umrel kráľ, nech žije kráľ!“

*Prof. Dr. VLADIMÍR ŠTEFKO, CSc
Predseda odbornej poroty*

PROTOKOL O UDELENÍ CENY ZA TVORIVÝ ČIN ROKA

pri príležitosti 84. ročníka súťaží slovenských divadelných súborov

SCÉNICKÁ ŽATVA 2006

Organizátori na návrh odbornej poroty v zložení

prof. Vladimír Štefko

PhDr. Oleg Dlouhý

prof. Belo Felix

Mgr. Alexandr Gregar

Mgr. Ján Šimko

udeľujú

CENU ZA TVORIVÝ ČIN ROKA

v sezóne 2005/2006

spojenú s finančnou odmenou (15 000,- Sk) primátora mesta Martin Stanislava Bernáta

Divadelnému súboru DISK Trnava
za inscenáciu hry Dušana Vicena – Vlada Jančeka a kol.

PADESÁTKA

správy z frontu:

ČO MI CHÝBA NA ŽATVE

Scénická Žatva je festival, ktorý oplýva atmosférou otvorenosti, priateľskosti, bezprostrednosti nadväzovania komunikácie a kontaktov medzi členmi jednotlivých súborov ale i divákmi, atmosférou akéhosi ľudského tepla, ktoré na veľkých medzinárodných festivaloch profesionálnych divadiel často chýba. Preto si tento festival nesmierne vážim a mám ho rada. Čo ma však rok čo rok neprestáva udivovať, je vytrvalá a skalopevná prítomnosť starého ošúchaného typu inscenovania. Mám dojem, akoby sa termín „slovenské ochotnícke divadlo“ vzťahoval v prvom rade na tvorbu inscenácií takzvanej slovenskej klasiky, akoby sa za celé stáročie v divadelníctve nič nové neudialo. Mám pocit, že sa

divadelný vývin zastavil na bode mrazu, kdesi na začiatku storočia. Priznám sa, že v slovenskom ochotníckom divadle mi chýba naozaj kvalitná tvorba mladých divadelných zanietencov. Ľudí, ktorí sa neboja experimentovať, púšťať sa do vlastných originálnych projektov, ktoré vychádzajú zo súčasných otázok, či problémov doby. Prečo sa divadelníci nesnažia vyjadriť k problémom, ktoré sa ich bezprostredne týkajú, k veciam o ktorých by sami možno vedeli povedať viac, a ktoré by boli možno bližšie aj k samotnému divákovi? Na Scénickej Žatve mi chýba práve originalita, autenticita, aktuálnosť a „hladačstvo“ v tak úžasnom otvorenom priestore, aký poskytuje divadelné umenie. HEŇA SZALAYOVÁ

POZDRAV Z HOLANDSKA

Som Ger Moeton a učim divadlo na vysokej škole v Amsterdame, v Holandsku. Už roky pracujem aj pre De Kraking, prvé detské divadlo v Amsterdame. Prvýkrát som Scénickú žatvu navštívil v roku 1980 v rámci jedného môjho dlhého výletu po východoeurópskych krajinách, počas ktorého som sa zoznámil s divadelným dňom na východe Európy. Martin som znova navštívil až teraz. Zmenilo sa tu veľa vecí, ale duch ostáva rovnaký a ja sa veľmi teším, že som opäť tu. Rád som sa zvitl so starými známymi a pozrel si nové predstavenia. Dúfam, že ostanete takíto skvelí aj v budúcnosti.

GER MOETON (ten v bielej šiltovke)

poľný súd:

PÝTAME SA ŽATEVNÍKOV

Ako sa Vám páčia doterajšie predstavenia na Žatve a na ktoré sa ešte tešíte?

Záleží na tom, či v rámci toho predstavenia ostanem s otvorenými očami. Zatiaľ sa mi to darí. Najlepšie predstavenie bolo dosiaľ Drevená krava – krásna a veselá vec s kopou jedinečných ľudí. Teším sa na dnešné predstavenie o 21:30, na predstavenie s názvom ZOO. Matka

Na Scénickej Žatve som zatiaľ príliš dobré predstavenia nevidel, takže uvidím, či sa vôbec mám na čo tešiť.

Braňo (28)

Predstavenie, na ktoré som sa tešila, som už včera videla, bolo to predstavenie súboru Disk, Mimoriadne sa mi páčilo – najmä preto, že to bolo režijne zdatné s dávkou fantázie a poodhalili určité princípy, ktoré mi niečo dali. Renáta (26)

Zatiaľ som videl tri predstavenia a vo svojom žánri boli vyrovnané. Samozrejme, že sú tam chybičky krásy – ak môžem aj pokritizovať. Artikulácia, dynamika a práca s efektmi a hudbou robili problémy niektorým súborom. Tešil

som sa samozrejme na Alternu a zaujalo ma aj divadlo Disk. O predstavení ZOO som počul chvály, tak som zvedavý, čo sa z toho vykluje. Fito

Doteraz som videl skoro všetky predstavenia, a to čo na nich oceňujem je, že sa vôbec divadlo robí. Nikdy v živote som nevidel ochotnícke divadlo, takže toto je moja prvá skúsenosť. Z mnohých som príjemne prekvapený, ale na druhej strane z mnohých je cítiť taká strnulosť. Veľmi sa mi páčili detské divadlá. Detský súbor Ochotníček s Dňom Atalaka ma prekvapil. Na javisku bolo nenormálne veľa ľudí a dokázali vytvoriť krásne skratky, čo sa mi strašne páči. To isté sa týka aj Drevenej kravy. Mám rád divadlo, ktoré nie je polopatistické a ktoré využíva práve tie skratky, aby aj divák trochu nad tým porozmýšľal. Teším sa na nemecký súbor, pretože od nemeckých a inokrajných tvorcov som zatiaľ nič nevidel. Ivo

Ťažko sa mi hovorí, lebo keďže som tu krátko, tak som videl predstavenia včerajšieho a dnešného dňa, a navyše, niektoré z nich som videl už po druhý-

krát, takže moje očakávania splnili. Je to taký priemer, pretože som nemohol čakať viac, ale som spokojný. Teším sa na predstavenie ZOO, pretože už ako okresný porotca som toto predstavenie odporúčal ďalej a som rád, že sa moja predpoveď splnila, a že sa dostali až sem.

Maňo

Zatiaľ sa mi páčilo iba pár predstavení, pretože nie každé spĺňalo moje očakávania a teším sa na to jedno, ktoré ešte uvidím, a tým je predstavenie ZOO.

Dominika (ČR)

Predstavenia na Scénickej žatve sú celkom dobré. K niektorým mám výhrady, či už väčšie alebo menšie. Niektoré sa mi naozaj páčili, ale myslím si, že by ich mohlo byť viac. Najmä preto, aby sa divadelníci spoznali. Ideálne by bolo, keby divadiel zo Slovenska prišlo naozaj omnoho viac. Teším sa na predstavenie ZOO. Hanka (ČR)

Hodnotím ich ako veľmi dobré. V podstate žiadne predstavenie nepoznám, čiže sa nemám ani na čo tešiť.

Tom (ČR)

Pripravil MICHAL NEWHAUS

rozborka – zborka:

ODPOČUTÉ A ZAPÍSANÉ

Ja vás neupodozrievam z toho, že myslíte. Vladimír Štefko

Len ma mrzelo, že divákovi nebolo k predstaveniu podané pivo. Ján Šimko

Je tam niekoľko detailov, ktoré ma poplietli. Oleg Dlouhý

Hawk? Stačilo. Vladimír Štefko a Oleg Dlouhý

Chceli provokovať tým, že mi ukážu, aký som. Oleg Dlouhý

Sú tam takí, ktorí ho prvinú na svoju hrud', bez ohľadu na to, aké je číslo tej hrude. Vladimír Štefko

Bola to taká socialistická náhražka dobrehého Vermutu. Vladimír Štefko

Chcel som povedať len tri vety a ospravedlňujem sa celému kolektívu. Vladimír Štefko

Videl som premiéru a bola o hodinu dlhšia. Alexandr Gregar

Divák by s tým pivom mal mať možnosť, si na päť písmen niekam odísť. Ján Šimko

Mnoho z nich – z hercov sú intelektuáli. Alexandr Gregar

Vyzerá to, ako keby Pepa obišiel všetky krčmy a hovoril ľuďom medzi rozfajčenou cigaretou a rozpitým pivom, poď mi toto zahrať. Alexandr Gregar

Mohlo by sa to hrať týždeň nepretržite. Alexandr Gregar

Ako ja hovorím – divadlo je hrozná sviňa. Vladimír Štefko

Ja sa priznám, nebol som ani na jednej, ani na druhej strane divákov. Ja sa označujem za hermafrodita. Alexandr Gregar

Písmen tam bolo preto menej ako v abecede, lebo to jednoducho nestihli. Alexandr Gregar

Chce sa niekto vyjadriť k tomu predstaveniu? Vladimír Štefko
Môžem? Ja len, nechcem sa vyjadriť. Belo Felix

Napríklad, taký Maxim Gorkij je tiež taký zabudnuteľný autor. Vladimír Štefko

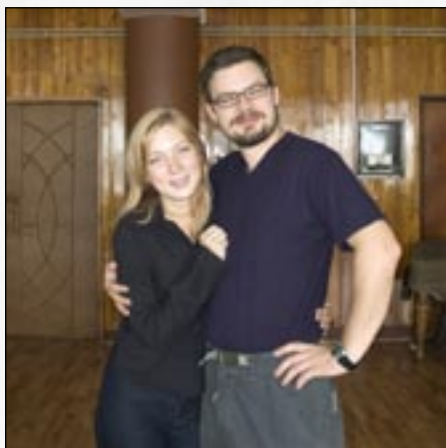
Je škoda, že v porote nie je žena. účastník diskusie
Ja vám poviem na to svoju prognózu. Vladimír Štefko

Na tých najhrubších vtípoch sa najviac smejú jemné dámy. Vladimír Štefko

Je to tak. Ak sa vám to nepáči, tak ste vzácna výnimka a nemali by ste chodiť po svete. Vladimír Štefko

Pripravil MICHAL NEWHAUS

v tyle nepriateľa:

Festivalový denník č. 5

vydalo NOC Bratislava, počet kusov presne okolo 300, ak na vás nevyšlo, stiahnite si zo stránky www.nocka.sk

šéfredaktor: Juliana Beňová, redaktori: Hana Repová, Michal Novodomský, Milan Petržel

layout: Samo Trnka, jazyková redaktorka: Juliana Beňová, fotografie: Filip Lašut, Samo Trnka, Martin Šichman (a kol.)

vydané pre vnútornú potrebu NOC Bratislava

FaxCOPY a.s.